

ide vágó részeivel, igen érdekes adatokat találunk e fejezetben hazai színészetünk jeleseit s az eszme meggyökeredzését illetőleg is.

Hogy Greguss mennyire pontos és lelkiismeretes az adatgyűjtés dolgában, bizonyítja a mű végére csatolt kimutatás, színházaink legjellegesebb Shakspere-szereplőiről, kiket, szerep, évszám stb. dolgában a legpontosabb figyelemmel jegyez föl, mintegy annak bizonyítékául, hogy mennyire pontos a hazai — annyira lelkiismeretes szerző a külföldi kútfők megválogatásában. — Rövid foglalataul ismertetésünknek csak annyit mondhatunk, hogy e munkával irodalmunk gazdagodott, s az akadémia ezúttal aranyait jó célra fordította.

AZ ÍRÓI ÉS MŰVÉSZI TULAJDONJOG. Írta: dr. Kováts Gyula. (Külön lenyomat a *Havi Szemlé*-ből.) Az újabbkori magyar jogfejlődés egyik markans vonása az, hogy majdnem teljesen német befolyás alatt áll. A törvényalkotás nálunk ugyanis nem rendszeres codificatio, hanem főleg német minták receptiója útján megy végbe. Így történik, hogy számos oly idegenszerű német törvényt ékelnek jogrendszerünkbe, melyeket jól meg sem értenek s így inkább hátrányára, mint előnyére vannak a jogszolgáltatásnak. A dolog ilyen állása mellett a célszerűségi szempontnak sincs elég téve, mert az ily módon létre jött törvények mellett csak nőttön nő a zavar. Ily következményektől megóvandó a szerzői jog körét, fogott Kováts a magy. tud. akadémia megbízásából s a német birodalmi törvény merev receptiója mellett ezen tárgyban készült törvényjavaslat bírálásához, mely bírálat folyamán egyszersmind az idevágó joganyag méltatásával és a főbb problémák megoldásával foglalkozik a jogélet és jogtudomány alapján. E tanulmány tehát a kérdéses törvényjavaslat revisiójának fontos munkájához járul, mi most annál időszerűbb, mivel e javaslat az igazságügyminiszter által egybehítt enquêteben épen tárgyalás alatt van. Szerző mindenekelőtt az írói és művészi jogot szabályozó törvény szükségét bizonyítja irodalmi, nemzetközi és gazdasági szempontból. Áttérve a tanulmánya tárgyát képező jog fejlődésére és az a körül fennálló elméletekre, annak jogi természetét fejtegeti, azt vitatván, hogy a szerzői jog főbb vonatkozásaiban *személyes alapjelleggel* bír és a szó valódi értelmében nem is nevezhető tulajdonjognak, mert sok esetben nem is vagyoni jogi természetű. Ezen, nézetünk szerint, egyedül helyes fölfogáshoz képest adja aztán módozatát a szerzői jogok védelmének az örökösödési rend szempontjából; a törvényes osztályrészt a szerzői jogra nézve mellőzendőnek véli, a védelem időtartamát a szerző halála után harminc évre szabja, a fordítások kérdésében a magyar nyelvet előnyben véli része-

síttetni a hazában dívó egyéb nyelvek fölött; érinti a színművek, a képzőművészeti reproductiók kérdését, szóval mindazt, mit az alkotandó törvénynek is fel kell ölelnie. Az egyes kérdések tárgyalásánál szerző az európai törvények s mi még fontosabb, a judicatura köréből meríti bizonyítékait, mi e tárgyban annál kíváncsiabb, mert irodalmunk e téren, negyven év óta, mióta Toldy becses művét: *Az írói tulajdon*-t vettük, figyelemre méltót alig produkált. Kovács lépten-nyomon kiemeli, hogy a szerzői jog tárgyában a francia jogfejlődést nem szabad szem elől tévesztenünk. Minden hódolata dacára, melyet a német jogtudomány és különösen annak megalapítója — Savigny — iránt viseltetni látszik, a szerző-jogtudomány német nagy mesterei Wächter és Klostermann ellen polemizál, szűk látókörüket hibáztatván. Az újabb magyar codificationalis alkotások és munkálatokra reflectálva, itt-ott a keserűség hangján szólal meg. — E tanulmányt mindezek alapján nemcsak bírálatként, hanem a szerzői jogot tárgyaló maradandóbb becsű dolgozatnak tekinthetjük. Irálya itt-ott nehézkes ugyan, de ez nem alterálja valódi becsét, melynél fogva olvasóinknak csak figyelmébe ajánlhatjuk.

A MIT MINDNYÁJAN ÉREZÜNK. Ez a címe a beszélygyűjteménynek, mely közelébb jelent meg *Tóth* Józseftől, a tehetséges fiatal novella-írótól, Tettey Nándor kiadásában. A mit mindnyájan érezünk — mi lehetne más, mint a szerelem? Így érti a szerző is, s kötetének minden darabja e vezéreszme körül forog, mint bolygók egy közös nap körében, melytől mindegyik fényét kapja, mely mindegyiket átmelegíti. Legfigyelemreméltóbb a kötetben, a lélektani processusok gondos rajza, Akhilles-sarok pedig a meseszövéis ziláltsága, s a túlvitt romanticismus, melylyel szerző — véleményünk szerint — főleg a női olvasó közönségre akart hatni. Legtöbb elismeréssel kell adóznunk a kötet «A Lajcsi meg a Csája» című novellájának, melyben a jellemzés sokoldalúsága, következetessége, a meleg, ragyogó színek alkalmazása s a légkör újsága (a cigány muzsikások világának rajza) igen vonzólag hatnak az olvasóra. Ez a beszély maga megérdemli, hogy szerzőjének a legszebb jövőt jósoljuk. Sőt jósoknak sem kell lennünk vele szemben, mert reményeink egy részét már e kötetel beváltotta. A beszélygyűjtemény ára 1 forint.

